

Sag C-46/23**Anmodning om præjudiciel afgørelse****Dato for indlevering:**

31. januar 2023

Forelæggende ret:

Fővárosi Törvényszék (Ungarn)

Afgørelse af:

8. december 2022

Sagsøger:

Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatala (kommunalbestyrelsen i Újpest kommune, fjerde distrikt i Budapest)

Sagsøgt:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (den nationale myndighed for databeskyttelse og informationsfrihed, Ungarn)

[udelades] [administrative oplysninger]

Afgørelse

Sagen udsættes, og Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende spørgsmål til præjudiciel afgørelse:

1) Skal artikel 58, stk. 2, navnlig litra c), d) og g), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse, herefter »databeskyttelsesforordningen«) fortolkes således, at en national tilsynsmyndighed under udøvelse af sine korrigerende beføjelser kan give den dataansvarlige eller databehandleren påbud om at slette personoplysninger, der er blevet behandlet ulovligt, uden at der foreligger en udtrykkelig anmodning fra den registrerede i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 17, stk. 1?

2) Såfremt det første præjudicielle spørgsmål besvares således, at tilsynsmyndigheden kan give den dataansvarlige eller databehandleren påbud om at slette personoplysninger, der er blevet behandlet ulovligt, uden at der foreligger en anmodning fra den registrerede, afhænger dette svar da af, om de pågældende personoplysninger er indsamlet hos den registrerede?

[Udelades] [betragtninger om national procesret]

Begrundelse

Faktiske omstændigheder

- 1 I februar 2020 besluttede sagsøgeren at yde økonomisk støtte (herefter »støtte«) til borgere, der tilhørte udsatte grupper under covid-19-pandemien, og som opfyldte bestemte krav (f.eks. at have nået pensionsalderen eller at have ret til visse sociale ydelser), og henvendte sig derfor til Magyar Államkincstár (den ungarske statskasse, herefter »statskassen«) og til Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala (regeringens delegation i Budapest, kontoret i fjerde distrikt, Ungarn, herefter »distriktskontoret«) med henblik på at få de personoplysninger, der var nødvendige med henblik på fastslå støttekriterierne, herunder de grundlæggende identifikationsoplysninger på de fysiske personer og deres socialsikringsnummer. Statskassen og distriktskontoret imødekom disse anmodninger om oplysninger.
- 2 Med henblik på udbetaling af støtten vedtog sagsøgeren Újpest+ Megbecsülés Program bevezetéséről szóló 16/2020. (IV. 30.) önkormányzati rendelet (kommunal bekendtgørelse nr. 16/2020 af 30.4.2020 om oprettelse af programmet »Újpest+ Megbecsülés«), som blev ændret og suppleret ved kommunal bekendtgørelse nr. 30/2020 af 15. juli 2020. Disse bekendtgørelser indeholdt kriterierne for at modtage støtte.
- 3 Sagsøgeren indsamlede oplysningerne fra statskassen og distriktskontoret i en database, der blev oprettet med henblik på gennemførelse af programmet, og oprettede en entydig identifikator og en stregkode for hver samling af oplysninger.
- 4 På grundlag af en anmeldelse af offentlig interesse undersøgte sagsøgte den nævnte databehandling i forbindelse med en offentlig kontrol, der blev indledt den 2. september 2020, og i forbindelse med en efterfølgende administrativ procedure om databeskyttelse.
- 5 Sagsøgte fastslog ved afgørelse [udelades] af 22. april 2021, at sagsøgeren havde tilsidesat flere bestemmelser i databeskyttelsesforordningens artikel 5 og 14 og i samme forordnings artikel 12, stk. 1. Sagsøgte anførte bl.a., at visse bestemmelser i databeskyttelsesforordningens artikel 14 var blevet tilsidesat, eftersom sagsøgeren ikke, senest inden for en måned, havde oplyst de registrerede om omfanget af de personoplysninger om dem, der var blevet behandlet i forbindelse med programmet »Újpest+ Megbecsülés«, om formålet med behandlingen af

oplysningerne eller om udøvelsen af de registreredes rettigheder. I henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra d), gav sagsøgte sagsøgeren påbud om at slette personoplysningerne om de registrerede, der på grundlag af de af distriktskontoret og statskassen tilvejebragte oplysninger havde ret til støtte, men som ikke ansøgte herom. Sagsøgte var af den opfattelse, at såvel statskassen som distriktskontoret havde tilsidesat bestemmelserne om databehandling. Sagsøgte pålagde ligeledes såvel sagsøgeren som statskassen en bøde på området for databeskyttelse.

- 6 Ud over ovennævnte bestemmelser i databeskyttelsesforordningen henviste sagsøgte i afgørelsens begrundelse til visse bestemmelser i samme forordnings artikel 2, 4, 6, 83 og artikel 58, stk. 2, litra b) og j), samt til az információs szabadságról és információs önrendelkezési jogról szóló 2011. évi CXII. törvény (lov nr. CXII af 2011 om informationsmæssig selvbestemmelse og informationsfrihed), a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (lov nr. III af 1993 om forvaltning af sociale tjenesteydelser og sociale ydelser) og til bestemmelserne i de ovennævnte kommunale bekendtgørelser, som sagsøgeren havde vedtaget. I henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra d), gav sagsøgte sagsøgeren påbud om at slette personoplysningerne om de registrerede, der på grundlag af de af distriktskontoret og statskassen tilvejebragte oplysninger havde ret til støtte, men som ikke ansøgte herom.

Tvisten mellem parterne

- 7 Sagsøgeren har anfægtet sagsøgtes afgørelse [udelades] i den foreliggende forvaltningsretssag.
- 8 For så vidt angår den del af afgørelsen, hvorved sagsøgeren pålægges at slette personoplysninger, har sagsøgeren gjort gældende, at databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra d), ikke giver sagsøgte beføjelser til at udstede et sådant påbud. I denne henseende har sagsøgeren påberåbt sig dom 105. K. 706 125/2020/12 afsagt af Fővárosi Törvényszék (retten i første instans i Budapest) (herefter »den endelige dom«), som blev stadfæstet af Kúria (øverste domstol, Ungarn) ved dom Kfv.II.37 001/2021/6 (herefter »den øverste domstols dom«).
- 9 Efter sagsøgerens opfattelse tilsidesætter sagsøgtes praksis ret den offentlige forvaltnings retssikkerhedsprincip og legalitetsprincip, som er en del af retsstaten, eftersom sagsøgte i en anden afgørelse – som var genstand for den sag, der blev afsluttet ved den endelige dom – blot fastslog overtrædelsen, men ikke anførte nogen bestemmelse i databeskyttelsesforordningens artikel 58 som grundlag for at give påbud om sletning, mens den i den afgørelse, der er genstand for den foreliggende sag, nævnte databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra d). Efter en undersøgelse af andre afgørelser truffet af sagsøgte har sagsøgeren anført, at sagsøgte i hvert enkelt tilfælde har henvist til forskellige retsfor skrifter som

begrundelse for at give den dataansvarlige påbud om at slette oplysninger, f.eks. databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2 – uden yderligere angivelser – [udelades], databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra c) [udelades], databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra d) [udelades] og databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra g) [udelades]. Sagsøgeren har anført, at den dataansvarliges pligt til at slette oplysninger, uanset om den registrerede har anmodet herom, ikke følger af databeskyttelsesforordningens artikel 17, stk. 1, men derimod af samme forordnings artikel 5, eftersom sletning i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 17 kun kan fortolkes som den registreredes ret, og anden del af sætningen i artikel 17, stk. 1, kun kan fortolkes inden for rammerne af udøvelsen af denne ret og forudsætter, at den registrerede udøver sin ret, samt at denne ret ikke udøves uafhængigt af denne.

- 10 Sagsøgte har i forbindelse med denne forvaltningsretssag foreslået, at Domstolen forelægges en anmodning om præjudiciel afgørelse om et spørgsmål, der i det væsentlige er identisk med den dispositive del af den foreliggende afgørelse. Sideløbende med den foreliggende procedure har sagsøgte ved Alkotmánybíróság (forfatningsdomstol, Ungarn) anlagt en sag om forfatningsstridighed til prøvelse af den øverste domstols dom.
- 11 Ved afgørelse nr. 3110/2022 af 23. marts 2022 (herefter »forfatningsdomstolens dom«) fastslog Alkotmánybíróság (forfatningsdomstol), at den øverste domstols dom og den endelige dom var i strid med Alaptörvény (den ungarske forfatning), og ophævede dem følgelig. Alkotmánybíróság (forfatningsdomstol) henviste til udtalelse nr. 39/2021 fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd, som behandlede spørgsmålet, om databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra g), kan benyttes som retsgrundlag for, at tilsynsmyndigheden ex officio giver påbud om at slette personoplysninger, når den registrerede ikke har indgivet anmodning herom. Det Europæiske Databeskyttelsesråd fastslog, at databeskyttelsesforordningens artikel 17 omfatter to forskellige tilfælde af sletning, som er indbyrdes uafhængige (dels sletning på den registreredes anmodning, dels sletning som en selvstændig pligt for den dataansvarlige), og var dermed af den opfattelse, at databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra g), udgør et gyldigt retsgrundlag for sletning ex officio af personoplysninger, der er blevet behandlet ulovligt. Alkotmánybíróság (forfatningsdomstol) anførte i sin afgørelse, at sagsøgte i henhold til den ungarske forfatnings artikel E, stk. 2 og 3, og artikel VI, stk. 4, og i henhold til databeskyttelsesforordningen, som er den EU-lovgivning, der sikrer ensartet anvendelse af databeskyttelse og informationsfrihed, har beføjelse til ex officio at give påbud om sletning af personoplysninger, der er blevet behandlet ulovligt, herunder når den registrerede ikke har anmodet herom.
- 12 Sagsøgte har trukket sit forslag om at forelægge Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse tilbage i betragtning af Alkotmánybíróság (forfatningsdomstol) afgørelse.

Anførte EU-retlige forskrifter

- 13 I henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 17, stk. 1, litra d), har den registrerede ret til at få personoplysninger om sig selv slettet af den dataansvarlige uden unødigt forsinkelse, og den dataansvarlige har pligt til at slette personoplysninger uden unødigt forsinkelse, hvis disse oplysninger er blevet behandlet ulovligt.

I henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra c), d) og g), har hver tilsynsmyndighed følgende korrigerende beføjelser:

c) at give den dataansvarlige eller databehandleren påbud om at imødekomme den registreredes anmodninger om at udøve sine rettigheder i henhold til denne forordning

d) at give den dataansvarlige eller databehandleren påbud om at bringe behandlingsaktiviteter i overensstemmelse med bestemmelserne i denne forordning og, hvis det er hensigtsmæssigt, på en nærmere angivet måde og inden for en nærmere angivet frist

g) at give påbud om berigtigelse eller sletning af personoplysninger eller begrænsning af behandling i henhold til artikel 16, 17 og 18 og meddelelse af sådanne handlinger til de modtagere, som personoplysningerne er videregivet til i henhold til artikel 17, stk. 2, og artikel 19.

Anførte ungarske forskrifter

- 14 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører udelukkende anvendelsen af databeskyttelsesforordningen, som gælder umiddelbart på nationalt plan, og således er det ikke nødvendigt at gøre rede for gældende ungarsk ret.

Begrundelsen for forelæggelsen

- 15 Denne ret anmoder Den Europæiske Unions Domstol om at oplyse, hvordan databeskyttelsesforordningens artikel 17, stk. 1, sammenholdt med samme forordnings artikel 58, stk. 2, skal fortolkes, navnlig for så vidt angår tilsynsmyndighedens korrigerende beføjelser i henhold til sidstnævnte bestemmelses litra c), d) og g).
- 16 Sagsøgtes administrative praksis er ikke ensartet for så vidt angår påbuddet om at slette personoplysninger, der er blevet behandlet ulovligt, eftersom sagsøgte i forskellige afgørelser har angivet forskellige bestemmelser i databeskyttelsesforordningen som retsgrundlag for påbuddet om sletning eller slet ikke har angivet en sådan bestemmelse.
- 17 Efter denne rets opfattelse skal retten til sletning i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 17 tydeligt fortolkes som den registreredes

ret, og stk. 1 udgør ikke to forskellige retsgrundlag for sletning, idet anden del af sætningen i dette stykke (»den dataansvarlige har pligt til at slette [den registreredes] personoplysninger uden unødigt forsinkelse«) er en efterfølgende pligt for den dataansvarlige, der følger af første del af denne sætning. I modsætning til udtalelse nr. 39/2021 fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd er denne ret af den opfattelse, at retten til sletning i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 17 kun kan fortolkes som den registreredes ret. Derfor taler den omstændighed, at den oprindelige engelske ordlyd af databeskyttelsesforordningen nævner den dataansvarliges pligt ved hjælp af den sideordnende konjunktion »and« mellem den første og den anden del af sætningen i artikel 17, stk. 1. Den ungarske version indeholder konjunktionen »pedig«, som er mere tvetydig.

- 18 Det bør også tages i betragtning, at den registrerede kan have interesse i behandlingen af de personoplysninger, der vedrører den pågældende, selv om tilsynsmyndigheden giver den dataansvarlige påbud om at slette oplysningerne, herunder på grund af ulovlig behandling. I så fald udøver tilsynsmyndigheden den registreredes ret imod sidstnævnte vilje.
- 19 Det spørgsmål, der skal besvares, er således, om den nationale tilsynsmyndighed, uanset om den registrerede udøver sin ret, kan give den dataansvarlige eller databehandleren påbud om at slette personoplysninger, der er blevet behandlet ulovligt, og, i bekræftende fald, på hvilket retsgrundlag, navnlig i betragtning af, at databeskyttelsesforordningens artikel 58, stk. 2, litra c), udtrykkeligt forudsætter, at den registrerede har indgivet en anmodning om at udøve sine rettigheder, og at litra d) generelt bestemmer, at behandlingsaktiviteterne skal være i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen, mens litra g) henviser direkte til databeskyttelsesforordningens artikel 17, der som nævnt ovenfor heller ikke kan fortolkes, idet der ses bort fra den registreredes udtrykkelige anmodning om sletning af personoplysninger.
- 20 Hvis tilsynsmyndigheden kan give den dataansvarlige eller databehandleren påbud om at slette personoplysninger, der er blevet behandlet ulovligt, selv når den registrerede ikke har anmodet herom, ønsker den forelæggende ret oplyst, om der ved vedtagelsen af påbuddet om sletning kan foretages en sondring afhængig af, om personoplysningerne er indsamlet hos den registrerede [i betragtning af den dataansvarliges pligt i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 2, litra b)], eller om de ikke er indsamlet hos den registrerede [i forbindelse med den dataansvarliges pligt i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 2, litra c)].
- 21 [Udelades] [betragtninger om national procesret]
- 22 [Udelades] [betragtninger om national procesret]

Budapest, den 8. december 2022.

[Udelades] [underskrifter]